

שיח

יציאת שבת
8.14

כניסת שבת
7.11

יוצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

פרשת נשא, סיון תשע"ג

שנה שלושים וארבע, גליון מס' 31

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

נזירות - קדושה או חטא

במסכת נדרים (ט, ב) מסופר על שמעון הצדיק שהעיד: "מִיָּמַי לא אכלתי אֶשֶׁם טוֹר טַמֵּא, אלא אחד. פעם אחת, בא אדם אחד טוֹר מִן הַדְּרוֹם, וְרֵאיוֹתָיו שְׂהוּא יָפֵה עֵינָיו וטוֹב רֵאִי וקוֹצוֹתָיו סְדוּרוֹת לוֹ תַלְתָּלִים. אמרתי לו: בני, מה ראתך להשחית את שְׁעָרְךָ זה הַפָּאָה! אמר לי: רועה הייתי לאבא בעירי. הלכתי לְמַלְאוֹת מִים מִן הַמַּעֲיִן ונסתכלתי בְּבִטּוֹאָה שלי, וְפָחוּ עָלַי יְצָרִי וּבִקֵּשׁ לְטוֹרְדָנִי מִן הַעוֹלָם. אמרתי לו: רעני מפני מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רְפוּה וְתוֹלְעָה? הַעֲבַדְהוּ [=לשון שבעיה], שְׂאֵלְכֶךָ לְשָׁמַיִם: מִדַּ עַמּוּדָתִי וְנִשְׁקָתִיו עַל רֵאשׁוֹ. אמרתי לו: בני, כִּמּוֹךָ יִדְבּוּ טוֹרֵי טוֹרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. עֵלֶךָ הַכְּתוּב אֹמֵר: 'אִישׁ... כִּי יִפְלֵא לְפָנָי טוֹר לְהֵיזֵר לְהִי' (ו, ב)."

וצריך להבין: א. מדוע טורחת הגמרא לפרט לנו, שטוֹר זה בא יִמֵן הַדְּרוֹם? וכי מה איכפת לו אם הוא בא מן הַדְּרוֹם או מן הַצָּפוֹן? ב. מה היה חשוב לטוֹר לפרט בְּדַבְרֵיו, שהיה רועה את צֹאן אביו ולא הסתפק לומר: רועה צֹאן הייתי? מה זה משנה, אם היה רועה את צֹאנו של אביו או של משהו אחר? ג. מה מסייפה לנו הדימיה, שזה היה בעירו ולא בעיר אחרת?

המהרש"א (שם) מבאר, ודאי שלא לחנם טרחה הגמרא בפרטי המעשה, אלא משום שיש בהם בהבנת המעשה: עֲבַדְתָּ הַיְיֹוֹת של הַטוֹר "מִן הַדְּרוֹם" - אינה באה ללמד רק על מיקומו ביישוב, אלא היא באה לתאר את קומת אישיותו וללמד, שתלמיד חכם היה, שכן כבר אמרו חז"ל (בבא בתרא כה, ב): "הרועה להחכים - יודים" [שכן המשרה שהייתה במקדש וסימלה את החכמה, הייתה מונחת ברוח דרום ומשם ירד שפע רוחני לעולם כולו]. זהו שאמר שמעון הצדיק, "אדם אחד מן הדרום" - ללמד שתלמיד חכם היה.

ומה שהדגיש הַטוֹר "רועה הייתי לאבא בעירי" - כוונתו הייתה לומר, שאף על פי שהיה תלמיד חכם ועסק בתורה - לא חס על כבודו ולא נמנע מלרעות את הצֹאן, ואפילו שזה בעירו - מקום שהכל מכירים אותו (ולעול הוא להתבייש מכך) ומדוע? מפני שהיה זה "צֹאן אביו" וקיים בו מצוות כיבוד אב.

לאור זאת, מבאר אף המשך המעשה: "וְנִסְתַּכַּלְתִּי בְּבִטּוֹאָה שְׁלִי" - כשראה אותו אדם את דמותו נשקפת בְּמֵי הַבַּאֵר, גילה שבטוֹפֵף למעלתו בחכמה - ניחן הוא גם ביופי נדיר. "וְפָחוּ עָלַי יְצָרִי" - הרגל להתפתח במחשבתו מאבק מול היצר הרע, היצר התגרה בו: "יוכי איש כמדך גדול בחכמה וביופי, יהיה רועה צֹאן!" "וּבִיקֵשׁ לְטוֹרְדָנִי מִן הַעוֹלָם" - בכך הסית אותו היצר לעבור על מצוות כיבוד אב ששִׁסְרָה מוֹבְטָח "לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ". לפיכך, נָדַר הַטוֹר לַגְלוֹחַ את שַׁעֲרוֹ, כִּאֲמַצְנֵי לְכִיבֹשׁ הַיֵּצֵר וּבְכַדִּי שֵׁלָא יִסְאֵל לִידֵי טַאוּוּה וְעוֹשֵׁי שֵׁל מוֹתָה וְקִיצוֹר יָמִים, בְּעִבְרוֹ עַל מְצוּוֹת כִּיבּוּד אב.

הרמ"ע מפאנו בספרו "גלגולי נשמות" כתב, שטוֹר זה היה לגטלו של אבשלום בן דוד, עליו מסופר בספר שמואל, שהתגאה בשערו ומרד באביו, ובא טוֹר זה ותיקן את חטא אבשלום - בכך שגילה את שַׁעֲרוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם וְכִיבּוּד אֵת אָבִיו.

על טירות מעין זו של הַטוֹר "מִן הַדְּרוֹם", כיוון הַרְמַבְּיָם ב"מורה נבוכים" (ח"ג, פ"כג) את דבריו: "והוא שווה למעלת כחך גדול בקדושה, עד שאינו מתטמא אפילו לאביו ואמו כמותו".

בשונה משאר טירות, שהמניע לה הוא תחושת הבטחון העצמי שיעלה בידו להשלים את נדו, ותחושה זו עלולה להביא לחוסר זהירות ולשאגנות, טירות זו של הַטוֹר "מִן הַדְּרוֹם" באה כמקלט וכמחסום מול היצר, היא היוותה אמצעי בלימה מול הדרדרות טאיימת, והעידה על זהירות ושקול-דעת של הנדר. טירות כזו, הרי היא מלשון "טוֹר" שמשמעותה "קִטְרִי" (ראה: "אגן עזרא" ג, ז) והיא שהביאה להתפעלותו הַרְפָּה של שמעון הצדיק.

הרב יוסף מלכיאל

גליון זה מוקדש
לע"נ ר' אהרן ב"ר פתחיה הכהן ז"ל, נלב"ע י"ד בסיון תשנ"ח
כמו כן נתקבלה תרומה מאת ר' יוסף ז' בודנר נ"י
לע"נ אמו, האשה החשובה, מרת דינה ע"ה בת ר' מנחם אריה ז"ל, נלב"ע י"ד בסיון תשי"ב
וסבו ר' מנחם אריה ב"ר אלימלך הי"ד, נלב"ע על קידוש ה' כ"ח בסיון תשי"ג
נתקבלה אף תרומה מאת ר' משה חבורה ברוט שיחיו
לע"נ ר' יהודה אפרים ז"ל בן הרב הגאון אהרון הלטובסקי זצ"ל
נלב"ע ט"ו בסיון תשס"ג
תנצב"ה

חדשות ישראל / עורך: נפתלי יערי

על הכהנים מצווה לברך ועל המתברכים מצווה לשמוע

בימים אלה, הצטוו הכהנים לברך את בני ישראל בברכת כהנים.
לדברי פרשנו רש"י, נקבעו לכהנים כללים אף לברך. ראשית, עליהם לברך במתינות ולא למחר ועליהם לברך בכוונה שלמה. מאידך, על קהל המתברכים לשמוע את הברכה, בכוונה להתברך.
בברכת הכהנים, מוצאים אנו דבר מאד מעניין. הברכה מתחילה במילים: "יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ". לדברי פרשנינו, הכוונה: "יְבָרְכֶךָ" - שיתברכו נסקיך, "וְיִשְׁמְרֶךָ" - שלא יבואו עליך נסטים. כאשר אדם נתן מתנה לעבדו, הוא אינו יכול לשמרו מפני שודדים. כך, שאם באים שודדים ונטלים ממנו את המתנה, מה הטאה יש לו ממנה? לא כן הקבי"ה, הוא מבטיחנו, שגם יברך את נכסיו וגם ישמור עלינו לכל יאבדו הנכסים.
לכתבו נדע ממקורות המקורבים לכהנים, שהם קיבלו על עצמם לברך את ישראל "באהבה". על כן, כאשר הם מסיימים את ברכתם, אומרים להם: "יִישֶׁר פְּתָכֶם", או "חזק וברוך", על פי המנהג.

הנשיאים מכפרים על שהתעצלו בהבאת תרומה למשכן

עם תוכות המשכן וכליו, הביאו הנשיאים קרבנות לחנוכת המשכן ולחנוכת המזבח.
כתבנו מסורים, שקרבנות אלה שעליהם לא היה ציווי קודם, הובאו על ידי הנשיאים, ככפרה על כך שבמלאכת המשכן - לא הודרו להביא את תרומתם, כאשר אמרו: נראה מה יביא כל העם ומה שיתר - נשלים אנו.
כסור, הַרְפָּה העם להביא מידי המלאכה, עד שהיה צורך להעביר קול במחנה שיפסיקו להביא. כך נשאר הנשיאים להביא רק את אֲבְנֵי הַשֶּׁהֶם וְאֲבְנֵי הַמִּילּוּאִים, לְאִמּוֹד וְלַחֹשֶׁן.
עתה, עם הקרבת קרבנות הנשיאים, השלימו הנשיאים את החסר.

דָּרַשׁ דָּרַשׁ מהמדרש לפרשת נשא

במדבר רבה - נשא, יא, י

"וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם" (ו, כז), למה נאמר? לפי שנאמר (שם, פסוק כג): "כִּי תִבְרַכּוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". אין לי אלא ברכה לישראל, לְגַרְיִים לְנִשְׁיִם וְלַעֲבָדִים מִנִּיין? תלמוד לומר: "וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם". יכול אם רצו הכהנים לברך את ישראל, הרי הם מבורכים, ואם לאו - אין מבורכין? תלמוד לומר: "וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם". שלא יהיו הכהנים אומרים אנו נברך את ישראל, תלמוד לומר "וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם" - אני אברך את עמי. וכן הוא אומר (דברים טו, ו): "כִּי הִי אֶלְקֵיךָ בְּרַכֶּךָ", הכהנים מברכים את ישראל, מי מברך את הכהנים? תלמוד לומר: "וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם", הכהנים מברכים את ישראל ואני אֶבְרַךְ אֹלֹ נְאֻל, הֵנִי "וְאֵנִי אֶבְרַכֶּם".

לקוראינו: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל "יד ברודמן" ללימודי הוראה ודיינות, בית שפירא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106

יש לי יום חג

ידועה השאלה, מדוע מפרטת התורה את טקסי קרבנות הנשיאים ואינה מקצרת, בדרך זו או אחרת? מבין כל התשובות, ברצוני להתעכב על התשובה, שמדברת על הכבוד שהתורה נותנת לכל נשיא ולשבתו. כפי שידוע מחז"ל, כל יום הקריב שבת אחר והיה יום זה חג לאותו השבת, ויש להניח, שהיו עוד שבטים שהצטרפו מתוך סולידריות. אם כן, היו אלו שנים-עשר יום של אווירה חגיגית במחנה, כשכל יום שבת אחר "מובילי", יש כאן גם ירידה לעומק נפשו של האדם, שלמרות איסורי האווה, יש בו את הרצון הנסתר, לזכות בכבוד ולו במעט.

כדי להמחיש את דברי, אביא דוגמאות ממצויאות חיינו כיום: כולנו מכירים את טקס הדלקת המשואות בערב יום העצמאות. שם רוצים לתת כבוד לאותם נבחרים, המייצגים בחייהם ופועלם, ערך מסוים. תארו לכם, שהקרוז היה מקריא ברצף את שמות המדליקים, והם היו עולים בטור ומדליקים, ובכך - פחות או יותר - היה תם הטקס. אולי אני טועה, אבל היו לא-מעט אנשים, שהיו מוותרים על הכבוד שרצו להעניק להם... גם אנו, לא היינו מתייחסים לטקס ברצינות, כפי שהוא כיום. אז, אם יש למשל איזה חידון, תחרות כלשהי, בין בתי ספר שונים מערים שונות, ובאולם יושבים אוהדי המתחרים. כמקובל, מכריזים את שמות המשתתפים באיטיות, ונותנים לכל קבוצת אוהדים להריע ולעודד את נציגם. זה מוסיף לאווירה.

קשה לנו לדמיין את מה שקרה במשכן, אבל אני מניח שמשוהו מעין המתואר לעיל היה גם שם, אבל כמובן באווירת

קדושה וכדו'. ככה זה בחיים, צריך לתת לשבת להביע "נאוות-יחידה", צריך לתת לכל נשיא את הכבוד הראוי לו, שהרי ביומיום - הנשיאים עובדים קשה במילוי תפקידם. מלמדת אותנו התורה, שצריך להוקיר, מידי פעם, את פועלם ולתת להם מעט כבוד, שיספק גם את היצר הזה. הרי יצר זה מפעיל אנשים לרצות להיות מנהיגי ציבור, ואם לא היו אנשים המוכנים לשאת בנטל, הייתה המדינה תורה נבחרו. לכן, צריך הציבור לדעת לפרגן להם, מידי פעם, כי על פי רוב - הם סופגים יותר ביקורת וכו'. מגיע להם גם מעט נחת רוח.

כדי להמחיש עוד, עד כמה חשוב להבליט כל נשוא-תפקיד, אספר מקרה אישי: נבחרתי בשנה מסוימת להיות חבר הנהלת בית הכנסת והייתי דובר הנהלה החדשה. בערב שבת הראשונה דיברתי בשם הנהלה, ברכתי - כמקובל - את ההנהלה היוצאת, בראשות פלוני היידי ולא הזכרתי את שאר החברים... משגיאות לומדים... מי יתן, וטכה בקרוב להקריב קרבנות נשיאים גם בבית המקדש השלישי (אבל אין יבחרו שנים-עשר נציגים!).

מנחם אדלשטיין

פינת ההלכה

הלכות בונה (י) - איסור אוהל

כבר הזכרנו, שחלק ממלאכת בונה - ישנו איסור נוסף והוא איסור עשיית אוהל בשבת. הגמרא במסכת שבת (קל"ה, א) אומרת: "אֵהְלֵי קִבְעָה - לא יעשה ואם עשה - ראיב חטאת". כלומר, אסור לעשות אוהל קבוע בשבת והוא איסור תורה, שהרי כתוב בגמרא שחייב עליו חטאת. אמנם, ישנו סוג אוהל נוסף והוא עשיית אוהל עראי, שאיסורו הוא מדרבנן.

מהו אוהל קבוע?

ישנם שני משתנים המגדירים, האם האוהל הוא קבוע או עראי: א. שיעור גג האוהל. ב. שיעור הזמן שמתוכנן העשה, שהאוהל יעמוד.

שיעור הגג - מחלוקת: רש"י (שם, ד"ה כילה) כתב, שאוהל עראי הוא בגודל טפח, ובפחות מטפח - אין איסור כלל. אך הר"ף כתב, שאם שיעור הגג הוא טפח - הוא איסור תורה, ורק בפחות מטפח הוא אוהל עראי.

שיעור הזמן - ב"פרי מגדים" ("אשל אברהם", סימן שטו,

סק"א) משמע, שסוכה נחשבת כאוהל קבוע נמצא, שלדעתו שבועה או שמונה ימים נחשב לאהל קבוע גם ב"ש"ת מגידות" (סימן קט) כתב ה"פרי מגדים", שסוכה נחשבת אוהל קבוע מאידך ב"פרי מגדים" ("אשל אברהם", סימן תרכו, סק"ח) מסתפק אם סוכה נחשבת קבוע או עראי.

בספר "עטרת חכמים" (אורח חיים, סימן ו) חלק על ה"פרי מגדים" והוכיח, שלא כמותו. לכן כתב, שדווקא אוהל המיועד להרבה זמן - נחשב לאוהל קבוע, אך למספר ימים - הוא לאוהל קבוע מהתורה.

ב"שיעור הציון" (סימן שטו, סק"ח) משמע, שפוסק כ"פרי מגדים".

רש"י שאומר, שבפחות מטפח - מותר לגמרי, ורק בטפח יש איסור אוהל עראי, יאמר, שההגדרה של אוהל קבוע נקבעת רק על פי שיעור הזמן ולא על פי שיעור הגג, שהרי לגבי שיעור הגג - אין הבדל בין אוהל קבוע לעראי (לפי רש"י).

מאידך, לפי הר"ף שפרטות מטפח הוא איסור דרבנן, אך טפח - אסור מהתורה, ההגדרה של אוהל קבוע נקבעת גם לפי שיעור הגג ולא רק לפי שיעור הזמן.

האחרונים נחלקו בדעת הר"ף, לגבי גג בשיעור טפח שעשוי לזמן קצר (פחות משבועה ימים); יש שכתבו, שגם במקרה כזה נחשב לפי הר"ף כאוהל קבוע ואיסורו מהתורה. ויש שכתבו, שלפי הר"ף באופן כזה הוא רק אוהל עראי.

הרב אריה ויזל

מתורתם לגלגל שבועה

כאשר מביאים אל הכתר את האשה שבעלה חושד בה שויתנה, לאור שקינא לה ונסתרה, משקים אותה בְּמֵי הַקְּרִים הַמְּאָרְדִים, ואף משביעים אותה: "ואמר הכהן לאשה: יתן ה' אותך, לְאֵלֶּה וְלִשְׂבָעָה בְּתוֹךְ עַמְּךָ, כִּי תִרְכַּךְ וְנָקַלְת וְאֵת בְּטָנְךָ צָבָה..." (ו, כא). בתגובה לשבועה, עונה האשה: "אָמֵן אָמֵן" (שם, פסוק כב).

אמירת "אָמֵן" הכפולה, עוררה את הפרשנים למחשבה ואף זכתה להתייחסות מפי חז"ל, במשנה במסכת סוטה (י"ח, א): "על מה היא אומרת 'אָמֵן אָמֵן'! 'אָמֵן' על הַאֵלֶּה, 'אָמֵן' - על השבועה; 'אָמֵן' - מאיש זה, 'אָמֵן' - מאיש אחר; 'אָמֵן' - שלא שטיתי ארסיה ומשוואה וְשׁוֹמְרֵת יָבָם וְכַתְּוֵהָ".

"לגלגל שבועה": זה שם המושג שמתאר את מה שאומרים חז"ל במשנה זו. מאחר שהאשה התחייבה בשבועה - שלא זינתה תחת בעלה, יש באפשרותה לגלגל עליה שבועות נוספות. נכון, שסתם כך - אין אפשרות להשביע אשה שלא זינתה תחת בעלה בעודה ארוסה, אך כיוון שכבר התחייבה בשבועה שלא זינתה נשואה, אפשר להשביע אותה שבועה נוספת גם על תקופת האירוסין. האמירה הכפולה "אָמֵן אָמֵן", רומזת לכך, שהאשה אינה מאשרת רק את השבועה הכתובה בפסוקים, אלא גם שבועות נוספות שהבעל מגלגל עליה.

אמנם, המושג "לגלגל שבועה" - רלוונטי לא רק להלכות סוטה,

אלא גם לתחומים נוספים. כך למשל, כאשר אדם מתחייב שבועה על מיטלטלין, אפשר לגלגל עליו שבועה גם על קרקעות, על אף שסתם כך - "אין נשבעין על קרקעות". תובנה זו, מגלגלת אותנו אל השאלה: מדוע "שְׁתָּלָה" התורה את המקור לגלגל שבועה דווקא בפרשת סוטה? מדוע לא בפסוקים העוסקים בטווח וטווח, או בכל מקום אחר ששייך לגלגל בו שבועה?

דידי - **רועי פרב** נ"י, האיר את עיני ואמר כך: מטרת השבועה, בצורה הפשוטה ביותר, היא לְאָמֵת את דברי הנשבע להביא לכך, שטענתו תהיה אמיתית ונכונה. כאשר עומדים לפנינו שני אנשים שהאמון ביניהם התערער, ונמצא דברי האחד מבחשים את דברי חברו, אנו מגייסים את השבועה בכדי לסתור ולייצב שיח אמיתי ונכון בין השניים.

ואם ישנו גילום חזק ועוצמתי לערער יחסי האמון, הלא היא פרשת סוטה. כאשר טאלצים בני זוג להגיע אל הכתר ולהשקות את מֵי הַקְּרִים הַמְּאָרְדִים, הרי הם כמכריזים ואומרים, שהאמון ההדדי - שאמרו היה להיות מאושיות הקשר שלהם - נפגע. שאלת הושת אמנם מוטלת בספק, אך שאלת האמון - כבר לא. יש צורך באירוע דרמטי של מחיית שם ה' על המים, בכדי להחזיר לאותו זוג את הבסיס שעליו יוכלו להמשיך ולתקיים יחד. האמון נפגע ומביא לגלגל אירועים מהעבר, שגם הם נעשים מוטלים בספק. במצב כזה, יש הכרח "לנקות את השולחן", לפתוח את הכל, להישבע על הכל ולפתור את הכל, בכדי להשיג "שְׁלוֹם-בֵּית" אמיתי ובר קיימא "ואמרה האשה: אָמֵן אָמֵן".

איתי וייס

חזק לנצח

אין הקב"ה מקפח שְׂכַר בְּרִיָּה

"יגיה המקריב ביום הראשון את קרבנו, נחשון בן עמינדב למטה יהודה. וקרבנו קערת כסף אחת, שלשים ומאה משקלה, מִזְרָק אחד כסף שבעים שקל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, שניהם מלאים סֵלֶת בלולה בשמן למנחה. כף אחת, עשרה זהב מְלֹאָה קִטְרוֹת. פר אחד בן בקר, איל אחד, כבש אחד בן שנתו לְעֹלָה. שעיר עִזִים אחד לחטאת. ולְזָבַח הַשְּׁלָמִים בקר שנים, אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, קְבָשִׁים בני שנה חֲמִשָּׁה, זה קרבן נחשון בן עמינדב" (ו, יב-יז).

שתיים עשרה פעמים, חוזרת התורה על אותם פסוקים, כמעט כפתבם וכלשונם, לרבות נגיתם, כאשר השייניים העיקריים בין קבוצת פסוקים אחת לרעותה הם: שם המקריב, שבתו והיום בו הקריב על חוזה זו, יכול להאמר מאמר חז"ל המובא על ידי רש"י בנינון אליעזר - עבד אברהם (בראשית כד, מב): "אמר רבי אחא. יפה שיוחרן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה נופי תורה לא נתנו אלא פרמיזיה". אם הקרבנות זהים לכל שבט ושבט, מה טעם לחזור במפורט על קרבנו של כל שבט וכי מה הייתה התורה חסרה, אילו היה נכתב קרבנו של נחשון בן עמינדב - המקריב הראשון, ולאחר מכן היה נאמר - קזאת עשו כל הנשיאים ואם רוצים לפרט, יפורט רק השמות?

רש"י (שמות לו, כז) מסביר את קרבנם של הנשיאים: "אמר רבי נתן: מה ראו נְשִׂאִים להתנדב פְּחוּטֵת המזבח פְּתַחֵה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו פְּתַחֵה! אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסידיים - אנו משלימין אותו. כִּינן שהשלימו צבור את הכל, שטאמר (שמות לו, ז): וזה המלאכה

היתה יָסִים, אמרו נשיאים: מה עליו לעשות! הביאו את אֲבְנֵי הַשֶּׁהָם וכו', לכך התנדבו פְּחוּטֵת המזבח תחלה". משמע, שקרבן הנשיאים מהווה מעין כפרה על גבוהות הלב, שהרי, כביכול, אמרו הנשיאים: יביאו קודם-כל פשוטי העם את נדבתם, לבטח יחסר הרבה, כי הרי מה הם כבר יכולים להביא! לאחר מכן, נשלים אנו העשירים את שיוחסר.

קרבן הנשיאים אף חייב צווי מיוחד של ה' (ו, ה): "יָקַח מֵאֲבָטִים, שהרי בתוך קרבן הנשיאים יש גם קרבן שלמים, אחד מהנשיאים - לפחות - הקריב את קרבנו בשבת והרי שלמים (שאינם קרבן חובה) אינם קרבים בשבת! זאת ועוד, אם נבדוק את מפקד בני ישראל, בתחילת ספר במדבר, נמצא הבדלים משמעותיים בגודל השבטים, שבת יהודה שהוא הגדול ביותר - מונה שבעים וארבעה אלף ויש מאות, ואילו שבט בנימין מונה רק שלושים וחמישה אלף וארבע מאות. סביר להניח, שראש השבט רצה לשתף את כל בני השבט באכילת הקרבנות (המותרים באכילה), ואז היה צריך שבט יהודה להביא קרבנות רבים יותר מאשר שבט בנימין!

באה התורה ללמדנו, מידת עוולה. אין חשיבות לגודל השבט. בעבודת ה', קטן וגדול שווים הם. דווקא כיוון שקרבנות הנשיאים באו בגלל גבוהות הלב, פְּחוּטֵת המשכן - צריך להציג כאן מידת צניעות, אחריות ושוויון. לפיכך, אין הקב"ה מקפח שְׂכַר בְּרִיָּה ומפרט בדקדקנות קרבנו של כל שבט ושבט.

נפתלי יערי